

KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyitási díj egy sor közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre . 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG.

Béliczey-ut 15. szám
hova a lap szerkesztéséről
illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adataknak vissza

Hivatalos közlemények.

9854
1896

Hirdetmény.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tcz. 75 §-a értelmében tisztelettel felhívom azokat, kiknek Szarvas határában 100 cath. holdon felüli birtokuk, vagy bérletük van, hogy folyó hó 15-éig a községi előjárásnál bejelenteni sziveskedjenek, miszerint kívánják-e birtokukon, vagy bérletükön felesketett mezőort saját költségükön alkalmazni, vagy sem, mert különben birtokuk illetve bérterületük a községi mezőőr kerületekbe fog beosztatni.

Szarvas 1896. december 8.

Az előjárók nevében:

Salacz
jegyző.

Melis János
bíró.

9936
III. 896.

Szarvas község előjáróitól.

Hirdetmény.

Az 1876. évben született s az 1897. évi fősorozás I. korosztályába tartozó állításköteles ifjak összeírásai lajstroma f. évi december hó 13-tól 20-ig terjedő 8 napon át alólírott községi jegyző hivatalos helységében közszemlére van kitéve, hol azt mindenki megtekintheti s aki, a, valamely kihagyást vagy téves bejegyzést vesz észre, vagy

b., az illetőségi sorozó járason kívül leendő állítatás megengedése, vagy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény iránti folyamodványok ellen kíván kifogást tenni, felhívom, hogy ezt a járási főszolgabíróságnál jelentse be.

Kelt Szarvason, 1896. decz. 11.

Az előjárók nevében:

Salacz József,
jegyző.

9894
1896

Hirdetmény.

Közírárré tételik, hogy a tenyészméne vizsgálatára folyó hó 28-ik napján d. e. 9 órakor, a bikák, kosok és kanok vizsgálata pedig 1897. január 11-én d. e. 9 órakor fog a község ház udvarán az e célra megalakított bizottság által megejtetni. Az apaállat tulajdonosok felhívom, hogy tenyészállataikat a törvényes következmények terhe alatt elővezetni el ne mulasszák.

Szarvas, 1896. december 11.

Az előjáróság nevében:

Dancs,
első jegyző.

Bankó György,
bíró.

A szövetkezetéről.

Örömmünnetet ülhet hazánkban a szövetkezeti eszme minden igaz bajnoka, mert ez eszme hódításának híre eljutott már a trón zsámolyához is.

A második ezer év kezdetén, mikor először találkozott a király a nemzet képviselőivel, trónbeszédében a következőket intézte a nemzethez:

„A mezőgazdasági helyzet és a földirtókos osztály, különösen a kisbirtokosok ellenálló erejének fokozása kormányunk folytonos gondoskodásának tárgyát képezi. E célra fognak szolgálni a gazdasági erők szövetkezése — a hitelügy fejlesztése, az állattenyésztés emelése, az állategészségügy államosítása, az állatforgalom biztosítása és az állatbiztosítás iránt tervezett intézkedések.”

A királyi ajkáról elhangzott e pár szóban óriási eredményeket látunk.

Látjuk azt, hogy ez az eszme nagy mértékben hódít mindenfelé, kicsinyt és nagyot egyaránt

Több mint egy évtizede kitartóan munkál és küzd a hazánkban egy önzetlen, lelkes kis sereg, hogy azokat az eszméket, melyeket most már a király is ajkaira vett, hazánkban kedveltekké, népszerűbbé és hatalmasokká tegye.

Országszerte saját felelősségére és költségére, községenként külön-külön községi hitel-szövetkezeteket alapít e sereg, azokat szeretettel neveli, pénzzel ellátja, dédelgeti, ellenőrzi, az ügyvezetésbe betanítja és ha már elég erősek, hogy saját lábukon megjelenjenek, szárnyra bocsátja.

Igazi szülői meleg szeretettel úgy bánik e szövetkezetekkel, mint egy jó édes atya gyermekeivel.

Eredményt is ért el e sereg, mert hazánkban már több mint ötszáz községben, több mint százezer ember áll és dolgozik a szövetkezeti zászló alatt.

Ezek a kis szövetkezetek jól beváltak.

Tökésítették az üzletrészekre történt befizetések útján, hatóságos befizetésekkel, majd több mint kétfélmillió forintot, takarékbetétek útján pedig ezt jóval felülmúló összeget. Idegen hitelt élveznek a szövetkezetek ebben az esztendőben nyolcz-tízmillió forintot; úgy, hogy ma már évente tizennégy-tizenötmillió forint

TÁRCZA.

Szabadföld.*)

Fejlesztésül rászántuk magunkat s beszállottunk az önmozgó kocsi. Atyám, Ney urral elfoglalta az első, Dáviddal én a második ülést; egy nyomás az emeltyűre s nesztelenül indult meg a gépezet első czélunk, az Éden-tó felé. Ennek partja, északkeleti részét kivéve, hol 5 kilométernyi terjedelemben az áruforgalomra szolgáló part terjed, 4 soros pálmával van szegélyezve a részben széles, egész a víz tükreig lenyúló márvány lépcsőkből, részben pedig a tóba benyúló töltésekből áll, melyeket oszlopos gyalog utak fednek. Mert az Édem-tó csak mellesleg forgalmi út; fő rendeltetése, hogy dísz- és mulató-tó legyen. Partjának nagy részét a fényűzéssel berendezett fürdő- és tornahelyiségek foglalják el, melyek messze benyulnak a tóba s melyeket ezrenként látogatnak a nap minden szakában a fürdőzők, tornászok és vívók. A többnyire aranyas ligetek által körülvett s a régi görögök „gymnasiumai“ mintájára épült fürdők közelében vannak Éden-völgy színházai, operái és hangverseny-termek, számszerint 16, melyeket azonban egyelőre csak kivülről szemlélünk meg. — Vendégszerető gazdáink figyelmeztettek, hogy az Édem-tó csak hold-világyvilágnál fejt ki fő báját s ép ezért látogatnók azt meg valamelyik legközelebbi estén.

* Mutatvány a „Szabadföld“, a jövő korszak társadalmi képe cz. műből, írta: Dr. Hertzka Tivadar. fordította: Dr. Herman Sándor. — Székesfehérvár, Klöcker Péter cs. kir. ndv. könyvkereskedő kiadása. Ára 3 korona.

Megfordítottuk a kocsi s ama sugárutak egyikébe fordultunk, melyek a tótól Éden-völgyet félkörben körülvéve magaslathoz vezetnek. Itt, habár még bőven 2 kilométernyi távolságban voltunk tőle, óriási építmény tűnt elénk, a mely még a látáshoz hozzá szokott szemet is csodálattal kell, hogy eltöltse. Ép oly elérhetetlen nagyságban, mint hasonlíthatlan összes alkatrészei arányosságában és összhangzó tökéletességében. Egyidejűleg gyakorolja a megrendítő nagyszerűség és a mesés kedvesség hatását. Ez az 5 évvel ezelőtt befejezett csodamű Szabadföld országháza, itt székel a 12 legfőbb kormányhatóság és a 12 képviselőtestület. Tisztán fehér és sárga márványból van építve, nagyobb mint a Vatikán, szelős kupolái magasabbak mint Szent Péter temploma! hogy 9 és fél millió költséggel volt felépíthető, az csak úgy magyarázható meg, hogy az ország összes építészeti és legelőbbkelő művészei versenyeztek az építésnél valami alkalmazást találhatni. „Éz — így magyarázta Dávid, — nem történt hazafüni, hanem tisztán művészi lelkesedésből. Elég gazdag Szabadföld, hogy bármily magas árral fizethesse meg országházát; nem mozdított volna meg tehát senki egy követ sem hogy az építést olcsóbbá tegye; de a műnek már a tervezetből látszó sajtáságos, meghatározó szépsége elragadta valamennyi művészünket.“ Jól emlékezik még ama lázas izgatottságra, melylyel még a vizsgáló-bizottság tagjai is, kiknek az eléjük terjesztett tervek felett kellett határozniok, mindennütt beszélték, hogy oly terv érkezett be egy eddig ismeretlen építész-től, mely kimondhatlanul nyújt; vele az építészeti modor lett feltalálva, mely az alak nemességében a legjobb

görög, nagyszerűségében a leghatalmasabb műemléket meghaladja. Mind enkit, a ki látta e tervet, elragadt e lelkesedés és a pályázók — 84-en voltak, mer akkor már Szabadföldön sokat és szépen építettek, kivétel nélkül visszavonták terveiket s készséggel hódoltak a művészet egén felragyogó új csillagnak.

Alig tudunk ez építmény megtekintésétől megválni s mások felé fordulni. Végre miután már háromszor megkerültük az országházát, beleegyeztünk, hogy látat fordítsunk neki. Nem terhellek ama számos épület felsorolásával, melyek előtt elrobtogunk; csak annyit mondhatok, hogy a különböző tudományos és művészi célokat szolgáló nyilvános intézetek különféle-sége és nagyszerűsége reám igazán nyomasztólag hatott. Az akadémiáknak, muzeumoknak, vegyészeti és kísérleti intézeteknek stb., nem akart vége-hossza lenni, s mind-egyiken meglátszott az első pillanatra, hogy pazar bőkezűséggel lettek felszerelve.

Miután már számos nyilvános épület előtt elhaladtunk, melyek közül többnek rendeltetését csak nehezen tudtam felismerni, mert „civilizált“ Európának ilyenekkel nem bír, — példánk okáért csak az „antropológiai tenyész kísérletezés“ intézetét említem, melynek rendeltetése, kísérlet és megfigyelés által megállapítani azon befolyást, melyet öröklékénység, életmód, élelmézés az ember fejlődésére gyakorol — feltűnt, hogy még nem mentünk el a kórház előtt. — Minthogy kíváncsi voltam, hogy a világhírű szabadföldi emberiség, mely évek óta legalább felé, a világ kórházainak oly gazdagon ellátja saját hazájában miképp gondoskodik betegiről, megkértem Dávidot, vezessen egy kórházba. Ép oly kevésé mutathatók kórházak, mint a hogy nem mutathatók Éden-völgyben börtönt vagy kaszárnyát,

az az összeg, amit hazánkban a községi hitel-szövetkezetek a hitelre szoruló szövetkezeti tagok kezébe juttatnak.

Ma a hitelszövetkezeteknek a pénz otthon, falukban 5-6%-ba kerül. Ha a községi hitel-szövetkezet legfeljebb 2%-al többet is szed be az adósoktól, azt évenként — év végén levonva a kezelési költségeket — felosztja az adósok között, mert csak szövetkezeti üzletrészes tag kaphat hitelt. Ezzel meg az a sokak előtt hihetetlen dolgot létesíti, hogy az adós kap osztalékot és hogy minden magyar gazda üzletrészes is lesz és nem fog a részvény csak a pénzzel bíró gazdag emberek javára jövedelmezni.

Egy-egy üzletrészt még a koldus is megszerezhet magának. Mert ha naponként egy krajczárt is tőkésít, öt év alatt egy teljesen befizetett üzletrésze van. És mivel az első hatos befizetése által a szövetkezeti tagság minden jogait és előnyeit is élvezzi; alig lesz arra eset, hogy a többi krajczárokat félre ne rakja.

A tíz év legelején a dolog nehezen és lassan ment. Egy-egy szövetkezetet alakítottak itt is, ott is; az ország minden vármegyéjében egyet-kettőt. Oda jártak a szomszéd falubeliek tanulni. A vásárokon a vásáros nép tárgyalgatta az új dolgot; a kapálóban megvitatták, megbeszélék és így történt meg az, hogy egy-két község szövetkezői az igazság erejével a vármegye összes gazdáit megnyerték az eszmének.

A gyakorlatilag kipróbált és jól bevált dolgot törvényjavaslat alakjában dr. Nagy Ferencz budapesti egyetemi tanár gyurta át. A tábor többi munkatársai ezt a javaslatot meg-bírálták, gyakorlatilag bevált helyes módosítványokat indítványoztak, azokkal a kész törvényjavaslatot kiegészítették, pótolták, — helyesbítették.

Ez átdolgozott javaslat értelmében a már megállapított szövetkezetek regeneráltak, úgy, hogy megtörtént az, hogy egy még meg sem hozott törvényt a kormánytól és törvényhozástól teljesen független, önálló egyének kipróbálták és ma már egy minden igényeknek megfelelő törvényjavaslat a dr. Nagy Ferencz szövetkezeti törvényjavaslata.

Ezt kell a törvényhozásnak törvényerőre emelnie.

Nem lesz kicsiny munka, megpróbálja majd a földművelési miniszter erejét, munkabi-

rást, kitartó szívósságát. Amint a kezdeményezők kis serege alig tudott megküzdeni a nagy tőke antagonizmusával, ez még inkább ellene fog állani egy ilyen, az ország lakóinak nagy részét jólétebe helyezni és függetleníteni akaró szocialis törvény meghozásának. Ebben azt mondhatni: elbirtoklás után szerzett jogát látja majd megsértve, hogy a nagy tőkének (részvényeseknek) joga van a hitelre szorult szegény földművestől különböző czimeken beszedett busás kamat jövedelemre és osztalékra.

Pedig nincs igazuk. Mindenkinél egyenlően joga van, hogy sorsán segítsen és senkinek sincs joga, hogy mások kárán gazdagodjék.

A kereskedelmi nagy tőke, ha nagy haszonra akar dolgozni, ne kamatoztassa pénzét és hitelét megszorult földműves népen magas kamatra, biztosan, minden kockázat nélkül, hanem vállalkozzék: építsen gyárakat, kezdjen máa iparvállalatot, gyámolítsa belterjesebben a kereskedőket.

A szövetkezeti eszme hívei nem kérdenek sokat. Csak arra van szükségük, hogy a gazdák tőkét a gazdák javára, az őik útján gyümölcsözőleg kezeltesse az állam az országgyűlés és kormány útján nyujtsor. segédkezet, hogy ezt tehessék.

Nem anomalia-e az, hogy egy-egy község 4%-ot jövedelmező állampapírokban kezeli vagyona egy jó részét, míg a teljes hitelképes polgárok egy-egy vidéki takarekpénztárnál három hónaponként megújítandó váltó útján 8-10%-ra kapnak kölcsönt!

És mire nő ez összeg addig, míg a szegény hitelre szorult ezt a pénzt tényleg megkapja!

Megmondom.

Három hónaponként jár a váltó-díj és kezelési-díj. Három hónaponként kell befáradnia neki és kezesének a városba; ott — ha a kezesnek külön nem kell fizetni — a költségen kívül elvesztegetnek személyenként egy-egy munkanadot; ezen felül nem ritka eset az sem, hogy a váltó mellé óvadéki okmányt állítanak ki, melyet az adós költségére zálogilag bekebeleznek és a kifizetés után ugyancsak az ő költségére törülnek.

Az ily váltó-gazdaságot bizony nem a földműves nép részére találták fel.

(Vége köv.)

Utóhangok

a szarvasi társaskör nekrológiájához.*)

Odiosusabb, hálátlanabb feladat nem létezik, mint válaszolni egy oly hirlapi cikkre, mely az érvek szikla falát sikertelenül ostromolva, bezúzott homlokkal, s vereséget szenvedve csap át a mezitelen személyeskedéseknek komoly emberekhez nem illő terére. Tudva a mondottakat, nem tartjuk érdemesnek, s a közügyhöz méltónak, bármennyire csábító is az alkalom, azt, hogy Benka Gyula úr egyszerre két lapban is közölt „Ő-nek” czimmel ellátott, paralitikus hirlapi cikkére, ahhoz hasonló epés hangon, s ahhoz mért brusque modorban válaszoljunk!

Hiában akarná valaki az ő nimádónak k bebizonyítani, hogy rajta kívül nemcsak kutyák, de ezen lénytársain kívül emberek is léteznek, s hogy ezek közt talán akadnak olyanok, kik őt ész, jellem s a közügy sikeres előmozdítása tekintetében magasan túlszárnyalják; meddő feladat lenne visszatartani akarni a szerénytelent attól, hogy képzelt érdemeit minden alkalommal dobra üsse, s ezekkel kérkedjék; hasztalan törekvés a hiúskodónak bebizonyítani akarni azt, hogy az önérdék nem azonos a közérdekkel, s hogy a sértett hiúság bosszú lihegését a közérdek harsogó hangja úgyis elfojtja annyira, hogy a hiúskodónak hangját nem, csak tátogását észlelhetjük; hiában akarná valaki az elfogultat arra bírni, hogy ismerje be, miszerint más embernek a szépről, jóról, a közügyekről alkotott fogalma ép oly léjogosult, helyes, sőt gyakran correctebb is lehet, mint az övé; meddő feladat lenne rábeszélni akarni a dicsvadászt arra,

*) „Ő-nek” fenti cikkét a védelem jogánál fogva egész terjedelmében közöljük, Közöljük pedig azért, mert „Ő” a „Békésmegyei Közlöny”-ben külön is támadva van, pedig szerintünk ezt a speciálisan házi ügyünket helyben is ellehetett volna intézni. Magunk részéről még csak azt óhajtjuk kijelenteni, hogy ezen ügyet részünkről lefejeztünk tekintjük.

A szerk.

egyszerűen az okból, mert ilyenek itt nincsenek — volt válasza.

„A börtön és kaszárnya hiányát értem, hisz tudják, hogy ti szabadföldiek bűn- és katonauigy nélkül is meg tudtok élni, de — így okoskodtam — betegség csak itt is van, ezeknek nincs közük szocialis intézményeitekhez.”

Ez utóbbi állítást nem oszthatom teljesen, elegendő beszélgetésbe Ney ap; szocialis intézményeink befolyást alatt a betegségek is fogytak, de tény, hogy meg nem szűntek! Szabadföldön is vannak betegek, de nincsenek szegény betegek, sem betegek, sem egészségesekek. Nem is léteznek a tömeges sorvadás ama gyűlhelyei, melyeket ott künn kórházaknak neveznek. Intézeink, hol beteg magukat különös gondozás mellett ápolthatják, vannak s ezeket nehéz műtétek eseteiben keresik fel, berendezés és bánásmód tekintetében teljesen az önk „előkelő betegek” részére berendezett gyógyhelyeikhez hasonlítanak.

E közben elfáradtunk a kocsikázásban a mi négy óra után, a kocsi kényelmessége és csendes járása daczára érhető. Neyék tehát azon ajánlatot tették, küldenek haza a kocsit, s tegyük meg gyalog az utat házáig, mit szívesen fogadtunk. A fuvarozási vállalat egyik állomásánál megállottunk, ott hagytuk a járművet, tova haladtunk az árnyas fasorok közt, melyek Édenvölgy utcait szegélyezik. Így jobban volt alkalomunk a csinos magánházakat közelebbről megtekinteni, melyek bár mindannyian ama sajtáságos, félig a mór-ra, félig a görögre emlékeztető édenvölgyi építészeti modort tüntetik fel, különben azonban sem nagyságban, sem felszerelés tekintetében egymáshoz sem hasonlítanak. E villák kiváló báját, csodálatosan kedves kertjeik képezik válogatott fákkal, hihetetlen virágpompájukkal, szökőkutakkal s különböző szelídített állatokkal, — különösen kis majmok, papagályok, diszpintyökék és más éneklő madarakkal, — melyek a kertekben a körülöttük ujjongó gyermekek közt sürgölődnek. Meglepett az utcák rendkívül tisztasága, minek főokát annak tulajdonítják, hogy az önmozgó kocsik feltalálása óta semmiféle vonóállat Szabadföld

városainak utcáin a port nem kavarja fel és szemetet nem hagy.

„Így tehát nincsenek lovak?” kérdém; mire felvilágosítottak, hogy igenis vannak, még pedig nagy számban s kiválóan nemes faj: azonban csak a város határán kívül, a szomszédos réteken, ligetekben és erdőkben tendők sétalovaglásoknál használják őket.

„Ez azonban itt nagyon drága fényűzés lehet,” vélekedék atyám. A ló maga s a mit megeszik, olesó lehet; minthogy azonban az emberi erő Szabadföldön a legdrágább, nem tudom elképzelni, miként tudná egy szabadföldi család a lovásztartás költségeit viselni. Vagy pedig a munkások ez osztálya kivételképen kevesebb fizetést kap?

„Ez alig volna nálunk lehetséges, — felelé mosolyogva Ney ur, — mert ki akarna ez esetben Szabadföldön lovász lenni? Nekünk az istállóban alkalmazottaknak ugyanazon általános jövedelmet kell juttatnunk, mint más munkásoknak és ha ama hét paripa gondozóinak, melyeket családunk használatára tartok a fuvarozási vállalat istállóiban, nyugati fogalmak szerint kellene fizetnem, úgy erre összes jövedelemem sem volna elég. De nagyon egyszerűen fejthető meg a talány az által, ha a lóistállóban előforduló munkát is gépek segélyével végezzük, minek folytán teljesen elegendő lesz 50 állat mellé egy ember. Hihetetlenül rázza fejét? Majd ha látja, hogy alig néhány percz alatt géppel mozgásba hozott, hengeralaku kefével tükröltztára tisztítanak egy lovat; hogy mily rövid idő alatt tisztítják meg a legnagyobb istállót a ganajtól s minden s minden szeméttől seprőink és vízvezetékeink, hogy mikép lesz a takarmány gép segélyével az állatok közt kiosztva: ugy nem csak ezt, de azon tényt is megérti, hogy Szabadföldön a lovászok is művelt gentlemenek, üzletemberek oly tiszteltek és becsültek, mint a többiek.”

Ilyen beszélgetés között értünk haza, hol jól megreggeliztünk s némely ügyeket végeztünk. A már leirtohoz hasonló ebéd után gazdáinkkal újolag az Éden-tóhoz hajtottunk, hol mindenekelőtt a nagy operába néztünk be, melyben e napon egy szabadföldi

zeneköltő művét adták. Előttünk ez nem volt újdonság, mert azon számos szabadföldi zeneművek egyike, melyeket külföldön is gyakran adtak elő nagy tetszés között. Meg lepett azonban a nézőtérnek sajtáságos — minden szabadföldi színházban egyforma, — berendezése. Az ülőhelyek szinkör alakjában tetemes magasságig emelkednek, a tető oszlopokon nyugszik, melyen át a külső levegő szabadon ömlik be. 10,000 ember ilykép kényelmesen eltér az ily nagyobb színházakban, a nélkül, hogy bennük hőség vagy rossz levegő volna.

Az előadás kitünő, a kiállítás minden tekintetben fényes volt; daczára ennek, a helyárok, — nyugati fogalmak szerint, nevetségesen alacsonyak. Fél sillingbe került egy hely, de csak itt a nagy operában: a többi színházak sokkal olcsóbbak. Vállalkozó mindenütt a városi község, a játzó művészek és a kezelő-személyzet alkalmazottjaik; e mellett irányadó azon gazdasági elv, hogy az építés és az épület fenntartásának költségeit a közpénztár viseli, a belépti-díjak a személyzet díjait, osztalékjait és a kiállítás költségeit fedezi.

Dávidtól tudom, hogy Édenvölgynek a nagy operán kívül még vig operája és négy színháza, azonkívül, három hantverseny-terme van, melyben minden este zene, énekkar és házi zene hallható. Mint szabadföldi különle gességet őt „tanszínházat” említett, melyben csillagászati, régészeti, földtani, őslénytani, történelmi, történelmi, föld- és történelmi, föl- és természetrajzi, szóval minden képzelhető tudományos előadásokat tartanak a szemléltető előadási művészet képzelhető legnagyobb pomájával kísérve. Az előadást a legszemlelőbb tudósok írják, a legügyesebb szónokok adják elő, s legavatottabb mérnökök és diszitők hozzá szírne.

Az ily színházak a leglátogatottabbak; a létező helyek rendszerint nem elegendők, úgy hogy a város két újabb ily előadási termet épített, mindkettőt valószínűleg néhány hónap mulva nyitják meg. Az előadások — melyekből a legközelebbi este ismerkedtem meg — igazán bámulatocak, s habár a hallgatóság nagy részét tényleg az ifjuság képezi, azért felnöttek is szorgalmasan látogatják.

hogya ne keressen olcsó tapsot, hiú dicsőséget hivatásán kívül, midőn sorstól adott életpályáján, ha eddig világgá forgácsolt tehetségeit koncentráltta volna, számára több, s jobb illatú virág, sőt jutalmul cserfalomb is fakadhatott volna: s végül hasztalan fáradozás az ő n h i t t e t arról meggyőzni akarni, hogy sem társadalmi állás, sem kor, sem képzettség (ha ugyan van!) — nem jogosítja fel őt arra, hogy embertársaival szemben nagyképfű, arrogans és rátartó legyen!

Ezen feladatok valószínűsítésére jelenlegi ellenfelünk: Benka Gyulával szemben sem vállalkozunk előre látva e fáradozásunk teljes kudarcát, s tudva azt, hogy az ily rigolyák jármát egy hosszú életen át való megszőkés után, ledobnia lehetetlen akkor, midőn feje fölött már régen elsivített a levélhullató őszi szél!

De ha szereplésének motivumait, annak lényegét, mineműségét, mindezek magyarázatát kutatjuk, lehetetlen, hogy magával ne ragadjon Kraft Ebings „Psychopathológiája” szóról-szóra ide ígatott egy részének találó igazsága:

„A történelemben, — mondja Kraft Ebings, — valamint a jelenkorban is az emberek egész tömegére akadunk, akik elégedetlenek lévén a társadalmi viszonyokkal, hivatottaknak érzik magukat arra, hogy a világot megjavítsák, vagy legalább a régi helyébe valami újat tegyenek. Mint Lombroso szellemesen kifejti: a létező dolgok teljes átalakítására való törekvés ép úgy sajátos a lángésznek, mint az örüllnek. . . . Ilyen pseudo-lángész tömegek van a társadalomban, részint a fontos találmányok és közhasznú javaslatok ártatlan mezején, mely találmányok és javaslatok azonban a bíráló fényében velleitásoknak, vagy utópiáknak bizonyultak, — részint a politikai, egyházi és állami élet terén. Ezeknek az abnormis embereknek orvostani megnyilatkozása végtelenül különböző. Sokaknál az értelmi tehetőség egyoldalúan kiemelkedő, és ebben az a veszedelem rejlik, hogy a nem gondolkozó tömeg a zavaros fejet a lángészrel összetéveszti, és annak inductív szellemi felvilágosítását új evangéliumnak tartja. Ezeknek a természetszerűen embereknek egyrésze megmarad az észellenes világvilágítás és politikai csizmadiaság lépcsőjén, de ez a lépcső csak első fok a „paranoia — expansiva” súlyos betegségének, mely őket előbb-utóbb áldozatul szedi.”

Ezután pedig Benka Gyula ur tényekkel nem bizonyított közönséges ténykajsziló, s a közügyre nézve irrelevans desavouálásai daczára is teljességükben s épségükben fenn tartván a „Nekrológ”-ban általunk mondottakat — csak a „Békésmegyei Közlöny”-ben közölt cikkéhez toldott schleppe akarunk kiterjeszkedni, mellyel — bárhogy akart is, — bizony nem tudott Benka úr holdfogyatkozást csinálni!

E kis toldalékban önmagát a cikkíró Benka Gyula ur a teliholdhoz hasonlítja, melyet a falusi komondor megugat. E hasonlat, — különösen akkor, ha a cikkíró levett kalappal áll a „komondor” előtt, — pompásan talál! Gratulálunk hozzá! De bajosan hiűnk, hogy bármely jó nevelésű tanyai kuvasz kutya is vakkantson csak felet is egy ily fejbűbot diszító teli holdláltára, egyrészt azért, mert ez előtte e századvégi világban végtelenül „közönséges,” — másrészt azért, mert az ily tar teliholdat kevésbé fogná a magassan járó égi testekkel, — mint inkább a földön guruló cucurbitáceák-kal ó: szetéveszteni!

Midőn tehát „calvi momordit musca nudatum caput, — quam opprimere captans alapam sibi duxit gravem”: — azon megjegyzéssel, hogy e befejezés Benka Gyula ur terhére ecclatáns volt, — e személyes ügyet részünkről fait accomplie nyilváníttuk.

„Ö.”

Ujdonságok.

— **Miklósnap.** A múlt vasárnap vidám társaság gyűlt egybe Oláh Miklós, főgymnasiumi tornatanár és tüzoltóparancsnok vendégszerető házában. Egyrészt a tanárikar, másrészt a tüzoltótestület és számos jó barátai jelentek meg nála, hogy biztosítsák őt ragaszkodásukról és sok minden jót kívánjanak neki. A tüzoltótestület tagjait Dancs Béla, főjegyző, a tüzoltótestület elnöke, vezette, ki lelkes, őszinte szavakkal üdvözölt a szeretett parancsnokot. Aztán megindult a jó kedv, s hőmplyögött tovább és tovább egész estig, mert a kedves háziasszony lankadatlan figyelme és lekötőező nyajassága, s a házigazda magyaros vendégszerete (no meg hamisítatlan filloxeramentes karcosaj) egész estig tartotta együtt a fészelen jó kedvben a társaságot.

A dalárda. Most, hogy a helybeli társaság feloszlott, általánossá kezd lenni az óhaj, hogy újra megalakuljon egy életerős, jól szervezett férfidalkar. Mint hogy a régi elnököt, ki nek érdemei e téren elvitárhatlanul nagyok és marandandóak, megnyerni többé nem igen van remény. Dr. Salacz Oszkár, ügyvédet akarnak új elnökül. — Mi magunk részéről a legnagyobb örömmel üdvözlünk minden e célra irányuló mozgalmat.

— **A gazdasági egyesületből.** Régen foglalkoztatja a megyei gazdasági egyesületet, úgy a vármegyét azon szándék, mint lehetne szorosabb kapcsolatba hozni a megyét az önkényesen alakult társadalmi tényezővel, hogy így a vármegyének is lenne, hogy úgy mondjuk közgazdasági szerve, melyet most sajnosan nélkülöz. A gazdasági egyesület ki is dolgozta szabályzatát, s tényleges változtatásai csak az egyesület kormányzásába befolyást enged a megyének. A központi tisztikarnak négy tagja hivatalból tagja az egyesületnek. Minden járásnak s minden községnek lesz hivatalból egy egy tagja; ekként a választmánynak nyolczvanhárom tagja lesz. — A tagsági díjakat hatóság közreműködéssel szedik be. De számítanak, különösen nagyobb szabású közgazdasági akcióikban a megye segélyére. Az ötförintos tagsági díjjakat törlik. Az új alapszabályzat részletes munkaprogramot állapít meg, s a vándor közgyűlések tartását alapszabályában biztosítja. Ezeket az alapszabályokat most már a közös bizottság fogja tárgyalni. Kimondotta az igazgató választmány, hogy a magyar gazdák szövetségébe 200 koronás díjjal belép, de fenttarja álláspontját e szövetség dolgában, mely azonos az erdélyrészi gazdasági egyesület álláspontjával. Az e hó 13-án tartandó közgyűlésre Geisz Gyula alelnököt és Ziliszkylstván titkárt küldi föl az igazgatóság. Mokry Soma igazg. választmányi tag fontos körülményre hívja föl a tagok figyelmét. Nevezetesen a mezőegerek oly nagy mérvben terjednek el, hogy közgazdasági csapásként nehezeden a gazdákra. Sürgős intézkedésekre kéri felhívni a hatóságot. A választmány elhatározta, hogy úgy a vármegyei alispánt, mint a földmívelési minisztert sürgős feliratban kéri föl a pusztítás hatósági elrendelésére.

— **Vadászat.** A múlt vasárnap Décsen tartott kőrvadászat eredménye nem mondható rossznak, amennyiben a megjelent 17 puskás 52 nyulat terített le.

— **A „Petőfi” kávéház megnagyobbítása.** Pam József a „Petőfi” kávéház vendéglőse mindent elkövet arra, hogy vendégeinek a teljes kényelmet megszerezze. Most is, hogy a kor igényeinek megfelelőhessen, kávéházi helyiségét egy szobával megnagyobbította s azt ujjannan berendezte, hogy minden kényelmet biztosítson vendégeinek. Ajánljuk a jövővü kávéház tulajdonost a közönség figyelmébe.

— **Névváltoztatás.** Stern Izrael szarvasi lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Székelyre változtatta.

— **Forgalomból kivont éreznök.** A m. kir. pénzügyminiszterium 1896. szeptember hó 4. és 11. énekelt rendeleteivel, az állami pénztárakat és hivatalokat — tekintettel arra, hogy nagyon sok sérült, átlukasztott vagy más módon megsemmisített ezüst, nickel és rézérmekek, továbbá a forgalomból már kivont negyed forintosok és pengőpézláb szerint vert ezüst torintok vannak forgalomban — oda utasította, hogy azon esetben, ha ily érmek nálunk akár fizetés, akár átváltáskép elfordulnak, azokat el ne fogadják, hanem átvágás vagy középen való átlukasztás által a forgalomra alkalmatlanná tevén felelnek adják vissza. Az oszt. ért. ezüst forintosok a forgalomra alkalmatlanná tétel után 1897. július hó 15-ig a körmücbányai m. kir. pénzverő hivatal által nyers súly szerint 1 kilogramm után 60 frtot számítva beváltatnak a sérült ezüst- és rézváltópénzért azonban az államkincstár semmi féle kárpótlást nem ad.

— **Mennyi pénzt fognak a jövő évben verni.** Lukács László pénzügyminiszter már megállapította a jövő év éremprogramját, s a körmücbányai pénzverőnek megadta a szükséges utasításokat. E szerint a jövő évre 770,000 darab 20 koronás aranyat fognak verni, 200,000 darab 10 koronást, továbbá 50 millió bronz két fillérest és 5 millió egyfillérest. Ez érmek összes érték

18,450,000 forint. Az ezüst egykoronások verését egyelőre teljesen beszüntetik.

— **Ünnepek az új évben.** A jövő 1897-ik esztendő valóságos ünnepi év lesz mindazok előtt, akik szeretik az ünnepi munkaszüneteket. Egy nappal sem lesz azért több ünnep benne, mint az előző ezer években. Hanem az ünnepek nagy része hétköznapra esik. Így mindjárt újév napja pénteken lesz, vizkereszt szerdán, gyertyaszentelő boldogasszony napja pedig kedden, február másodikán. A farsang 55 napig, tehát közel 8 hétig fog tartani, nagy öröme a bálozó ifjúságnak és keserűségére a bál ruhákért szenvedő leányos apáknak. A hat hetes bójt után április 18-ára esik husvét vasárnapja. Junius 6-án lesz pünkösd, 17-én csütörtökön pedig urnapja, Szent István király napja péntekre esik, Kisasszony napja pedig szeptember második szerdájára. Karácsony ünnep szombatra és vasárnapra jutott 1897-ben.

— **A jó Mikulás.** Egy helybeli családnál történt, hogy a gyerekek nagyon várták már a jó öreg Mikulást, aki annyi szép ajándékot szokott a kitett cipőkbe csempészni. Gyermek-fantáziával már előre kiszínezték a meglepetések tömegét, s gyermek-irigységgel előre kíví magának tervezte az oroszláncszót. — A legkisebb volt köztük, — mint a mesében is szokás — a legfurfangosabb. Ő bizony — gondolta magában — nem is a két ajtó közé, hanem az ajtón kívül teszi a cipőjét, hadd botolják bele a jó Mikulás bácsi, aki így a legszébb ajándékot abba helyezi el — És alig köszöntött be a dicső nap előestéje, a két ajtó közé kerültek a cipők; a legkisebb pedig az ajtón kívül. Hét órákor megcsendült a csengettyű, s a gyerekek mohó kíváncsisággal kotorászták elő a cipőkből a fűgét, datolyát, és sok más izletes csemegét. A legkisebbnek azonban sirásra csucsorult az ajka, mert az ajtó ugyan megvolt, de a cipőnek mintha lába kelt volna . . . eltűnt, elvitte magával az öreg Mikulás bácsi. — De a kis leány azért tovább is bizik a jó Mikulásban és szentül hiszi, hogy csak megjavítani vitte el: vissza is hozza nemsokára. Majd meglássuk!

— **Különböző hatás.** Pénteken este — sokan hallhatták — két szentandrási atyafi kurjongatta végig a nagyutcán, hogy aszondja: Részeg vagyok rózsám mint a csap . . . A község háza kerítésének szentség törő vállakkal nekidülve fűjták: Hazamennék, ámde nem tudok. Így hát rózsám én ma nállad maradok. A szemfüles rendőr elérte a kedélyes enyelgést, vilámgyorsan mellettük teremve e szavakkal tuszkolta be őket: „Már háromszor figyelmeztettem. Jöjjenek be! Bezzeg felpattant erre az egyik: Micsoda? Maga figyelmeztetett? Mikorszagolt magamhoz? Meg ne érintse a becsületes ruházatomat.” A másik olyan elkeseredéssel, amely csak a rendőrszív nem hatja meg, sóhajtott: „Mán a szegény embernek jó kedve sem lehet.”

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZIKES ANTAL.

Társ szerkesztő: MIHALFI JÓZSEF.

2528. ikt.

1896.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a szarvasi takarékpénztár végrehajtónak Hanzely János és neje Folytán Anna végrehajtást szenvedő elleni 1000 frt — kr tőke követeles és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szarvasi 2844 sz. tkvben B. 5261 és 5262 rsza. fekvő 10 hold 1221 négyzetű ingatlanra az árverést 876 frt — kr ezennel megállapított kikiáltási árrban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1896 évi december hó 30 napján délelőtti 10 órákor a szarvasi kir. járásbírósg árverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 87 frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezébe letenni avagy az 1881. LX. tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabalyzerű elismervény átszolgáltatni.

Kir. bíróság, mint tkvi hatóság.
Szarvason, 1896. November 13-án.

Mészáros,
kir. járásbíró.

KARÁCSONYI HIBDETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a
karácsonyi és ujévi ajándéku
alkalmas különféle tárgyak és gyermekjátékok megérkeztek

s azokból raktáron a következők vannak:

Dobozjátékok.

Konyhaedény, puha és kemény fából. Lovaság és gyalogság, városok, házak és faluk, gazdaság, legelő, csibe, udvar, fa- és nádbutorok.

L o v a k

Fényes kerek falovak, fa és masche hintalovak, nyereg és szerszámmal ellátva.

Á l l a t o k.

Különféle fényezett állatok kerékkel és a nélkül. Bárányok gyapjuval átvonva, hanggal és a nélkül. Szőrmés állatok, sipító hanggal. Huzható és doboló nyulak.

Babák.

Tapsoló és bohóc alakok különféle formában és öltözetben. Gyermek-órák lánczczal v a. nélkül. — Közönséges és hajlítható tabák. Fürdő-babák fényezett porcelánból. Patent ivorin biscuit-babák, festett, természetes, sima, és göndör hajjal, ugyanaz, diszesen öltöztetve, alvó szemekkel. Különféle viasz és masche, valamint egész finom kőbabák hajlítható kéz és lábakkal.

Finom öltözött babák népviseletű atlasz s selyem ruhákban. Építő játékok kemény és puha fából

Richter A.-féle kőépítő játék, papir- és

A fenti valamint a még itt fel nem sorolt igen sokféle gumi, bádóg, fa maché, s egyéb játékok, a legolcsóbb áron lesznek kiszolgálva.

Szíves megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

fadobozban különféle építési mintákkal és utasítással. Koczkaképek, kirakó vagy türelmijáték.

Társas és önfoglalkoztató játékok.

Mulatságos egyszeregy. Lóverseny. Lóvasut, Lottó, Tombola, Harang és kalapács. Kirakó képek, minta és betűrajzolás, varó és himzőiskola. Circus. Regatta, Macska és Egér, Karácsonyfa, felfedezés amerikaiában. Vadász játék, új háborúsi stb.

Katonai és hangszerjátékok.

Bádóg kardok szíjjal és pengével. Aczél kardok derék szíjjal. Fapuskák báogcsövel. Puskák lökőpakkal.

Pisztolyok és tölténytáskák.

Fényezett fa és bádóg dobok. Hegedűk tokban vagy a nélkül.

Új hangszerek.

Czitera kisebb nagyobb. Zongora üveg billentyűvel. Aczél verő (Metalophon)

Szajhermonika.

Közönséges bádóg és rez trombita. Diszes trombita és szarukürtök. Zenélő babák igen diszesek.

Bádógjátékok.

Különféle érczsörgő viola gyökérrel. Zenélő. Búgó vasút és omnibusz.

Hintók lóval. Takaréktűzhelyek kisebb nagyobb. Utca-öntöző kocsi hordóval. Bádóg czim konyhaedények.

Bababutorok

Fényezett ágyak kemény és puha fából. Hálóval és mennyezettel ellátott vaságyak. Ruha és edényes szekrények. Mosdó asz talka vasból, edényekkel. Szoba berendezés teljes garnitúr.

Házi felszerelések.

Ólom és rézmozsarok, ólom és rézvasalók, sodró és nyújtófa, nyújtódeszka, mángorló, mosóteknő, porcellán és üvegedények, evő és kávé készletek porcellánból, sörös készletek, bor és liquer készletek, mosdó igen diszes szekrénykészletek.

Képes könyvek magyar szöveggel.

Kocsik

Fehér és vörös létras kocsik közönséges festett hintók, sörhordó-szekér lóval, egyfogató lengyel és homokhordótalyigák, kisebb-nagyobb különféle kocsik. Baba kocsik igen csinos kivitelben. Lovashám játék fiuknak, ostor, különféle karika dobójáték.

Karácsonyfa díszítések.

Színes üveggolyók, különféle igen szép czukor alakok, arany és ezüst szálak, különféle színes gyertyatartók és viaszgyertyák.

Tisztelettel:

NYÁCSIK SOMA UTÓDA.

Kézi munkák és rímák

Karácsony fák.

Megérkezett a Jézuska?

Életnagyság

arczkép

krétarajzban

Legszébb szobadisz

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándék

karácsony és ujévre.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságú mellképeket készítek művészies kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DAVID, Budapest, Károly-körút 17.

Ügynökök mindenütt kerestetnek

Eladó ház.

126-ik számú ház, mely néhai Krajcsovic Soma tanár tulajdonát képezte — szabad kézből eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek

Czirák Pál szücs

1237 számú házában, a tulajdonosokkal.

„Képes Családi Lapok.”

A legolcsóbb és azért a legelterjedtebb képes hetilap! Megjelenik minden héten bő szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal és külön beküldhető regénymelléklettel.

Havonként kétszer „HOLGYEK LAPJA” című fél éves mellékletet ad, párisi divatképekkel és bő divatúsdítással.

A „Képes Családi Lapok” olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön s együttvéve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok”-ba a régi és újabb írói és költői gárda minden számottevő tagja dolgozik.

A „Képes Családi Lapok”-nak regényei, elbeszélései, rajzai, humoreszkjei, költeményei kedélynemesítő olvasmányok. Irányezikkeivel a társadalom minden kérdésére kiterjednek. Orvosi és egyéb cikkei pedig tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok” minden évben négy regényt ad mellékletül, még pedig csinos színes borítékkal, éves előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok” boritéka szellemes és szórakoztató csevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza.

A „Képes Családi Lapok” előfizetői díjtalanul közölhetik gondolataikat az „előfizetők postájában.”

A „Képes Családi Lapok” képei lehetőleg alkalomszerűek, diszesek és tanulságosak.

A „Képes Családi Lapok” 1897. január első számával XIX-ik évfolyamába lép. Ez újévi számában következő érdekes és kiváló közlemények jelentek meg: **Csendes világ**, regény, Beniczkiné Bajza Lenkétől; **Évfordulón**, költemény,

Jámbor Lajostól; **Régi történet**, beszély, Lauka Gusztávtól; **Hogyan ruházkodjunk télen?** orvosi cikk, dr. Fodor tanártól; **Bál után**, vig monolog, Oláh Györgytől; **A költő**, költemény, Feleki Sándortól; **Versek zenére**, költemény, Rudnyánszky Gyulától; **Boldog újévet!** életkép, Mericzayné Karossa Irmától; **Megnyugtató történet**, freskó, Kudy Gyulától; **En is!** regény, Tolnai Lajostól.

Mutatványszámokat bárkinek szívesen küld A „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest Vadász-u. 14. saját házában.

Előfizetési árak

a „Képes Családi Lapok”-ra a „Hölgyek Lapja” című divatlappal és a regénymelléklettel együtt:

Égész évre 6 forint. | Fél évre 3 forint. | Negyedévre 1 forint 50 kr.

FIGYELMEZTETÉS.

Aki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy diszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Kérjük az előfizetéseket megújítását, s lapunknak az ismerősök köreiben terjesztését.

Aki az egész évre szóló hat ftrnyi előfizetési összeget 80 kr csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak elismerésül 4 regényt küldünk; aki 3 ftr előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két regényt küldünk elismerésül; aki csak 1 ftr 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak a kiadóhivatal egy regényt küld jutalmul.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala, Budapest, Vadász-utca 14. szám.